

Tampella

TAMPERE.
FINLAND

APRITES EKONOMIKA YLIOPISTONKATU IELAS (TAMPERE, SOMIJA) IEPIRKUMĀ

Klimata un vides politikas nodaļa, Tamperes pilsēta, Somija

TAMPEREEN KAUPUNKI

KIEPPI
KESTÄVIEN
KAUPUNGINOSIEN
KUMPPANUUSMALLI
-HANKE

KAS IR APRITES EKONOMIKA?

- Materiāli Eiropā vidēji tiek izmantoti tikai vienu reizi
- Visā pasaulē tikai 9,1% materiālu tiek izmantoti atkārtoti
- 67% CO2 emisiju ir saistītas ar materiālu ražošanu
- Biroji ir tukši 62% gadījumu, automašīnas neizmanto 92-98% gadījumu

Lai atvienotu ekonomiku no materiālu un enerģijas plūsmām, ir nepieciešami līdz pat 10 reizēm efektīvāki pasākumi, lai nodrošinātu, ka darbības kļūst ilgtspējīgas un cilpas var tikt slēgtas

→

Ar esošo darbības modeļu uzlabošanu (piemēram, pārstrādi vai esošo resursu efektivitātes pasākumu uzlabošanu) nepietiek

→

Sistēmiskas izmaiņas, kas nepieciešamas, lai radītu ilgtspējīgas darbības saskaņā ar aprites ekonomiku (uzņēmējdarbības modeļi, kas atbalsta rentabilitāti un funkcionējošas sociālās operētājsistēmas)

APRITES EKONOMIKA TAMPERĒ, SOMIJĀ

- Līdz 2021. gadam nebija stratēģijas/kohēzijas aprites ekonomikā — daži atsevišķi eksperimenti un projekti dažādās pilsētu vienībās
- Sākot ar 2022. gadu, Tampere apstiprināja jaunu aprites ekonomikas plānu, kura mērķi ir māju un ielu būvniecība, ilgtspējīga pārtikas un atkritumu apsaimniekošana
- Pilsētai ir nozīmīga loma aprites ekonomikas un ar to saistītās uzņēmējdarbības veidošanā, no kurām visas vēl nav apzinātas.
- Pilotprojektu piemēri:
 - KIEPPI-projekts: Infrastruktūras aprites ekonomikas eksperimenti un iepirkuma kritēriji
 - KIEPPI-projekts: Ainavu veidošanas aprites ekonomika (ekoloģiski slēgti cikli) Nutrient cycles
 - Patērētāja puse (t.sk. sabiedrisko atkritumu apsaimniekošana)

APRITES EKONOMIKAS PLĀNS TAMPERES PILSĒTAI

VĪZIJA 2030: "Tamperē mēs esam aprites ekonomikas zinātības pionieri gan Somijas, gan Eiropas līmenī. Ar drosmīgu ieviešanu un mērķtiecīgām darbībām esam pieņēmuši aprites ekonomiku kā spēcīgu visu pilsētas aktivitāšu sastāvdaļu. Ar aprites ekonomikas palīdzību kopā ar uzņēmumiem, pašvaldībām un citiem dalībniekiem mēs varam nodrošināt ilgtspējīgu nākotni biznesa dzīves, darbavietu un labklājības ziņā."

SAVSTARPĒJĀS TĒMAS	ZEMES LIETOŠANAS PLĀNOŠANA UN ZEMES PIEŠĶIRŠANA	PAKALPOJUMU TĪKLI, NEKUSTAMĀIS ĪPAŠUMS UN CELTniecība	MATERIĀLU CIKLI UN ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA	ILGTSPĒJĪGAS PĀRTIKAS SISTĒMA
Iepirkumi	Publiskais iepirkums no aprites ekonomikas rada ilgtspējīgu uzņēmējdarbību			
Koplietošanas jeb sadarbošanās ekonomika	Efektīva esošo resursu izmantošana			
Izglītība	Apmācību pakalpojumu un ar aprites ekonomiku saistītu prasmju attīstīšana nākotnes vajadzībām			
Digitalizācija	Digitalizācija dod iespēju īstenot aprites ekonomikas risinājumus			
STRATĒGISKĀS PERSPEKTĪVAS				
Pilsētas darbības	Vietējie kontroles pasākumi rada apstākļus aprites ekonomikas uzņēmējdarbības attīstībai			
Pilsēta kā aprites ekonomikas veicinātājs	Biznesa pakalpojumu attīstība, lai radītu labvēlīgus tirgus apstākļus aprites ekonomikai			

SADARBĪBA AR PRIVĀTO SEKTORU

Rīki sadarbības veicināšanai no partnerības modeļa un reģionālās aprites ekonomikas platformas

Lai sasniegtu aprites ekonomikas mērķus, ir nepieciešama **padziļinātāka** valsts un privātā sektora dalībnieku **sadarbība** nekā tā ir pašlaik – bet kā šo sadarbību var organizēt?

Darbības:

- KIEPPI projekts Aprites ekonomikas partnerības modelis 08/2021
- Pirkanmaa aprites ekonomikas attīstības platforma 10/2021 →

Tampella

TAMPERE.
FINLAND

ATTĪSTĪBA TAMPERĒ

YLIOPISTONKATU IEPIRKUMS

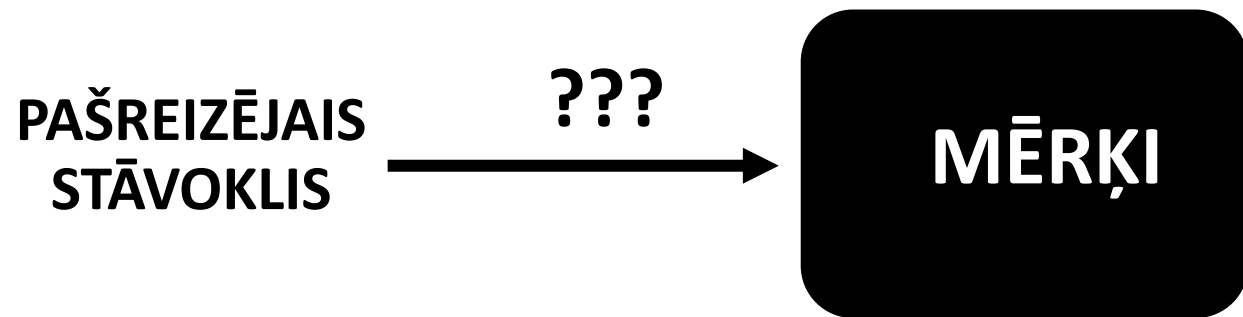

TAMPEREEN KAUPUNKI

VISPĀRĪGI NO PILSĒTU PERSPEKTĪVAS: UZMANĪBA NO MĒRĶIEM UZ LĪDZEKĻIEM

Tēma Nr.3

ILGTSPĒJĪGA BŪVNICĪBA

TAMPEREEN KAUPUNKI

KAPA/ Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito
Kuntatekniikan suunnittelu

UUMA reģenerēto materiālu plāns

14.2.2018

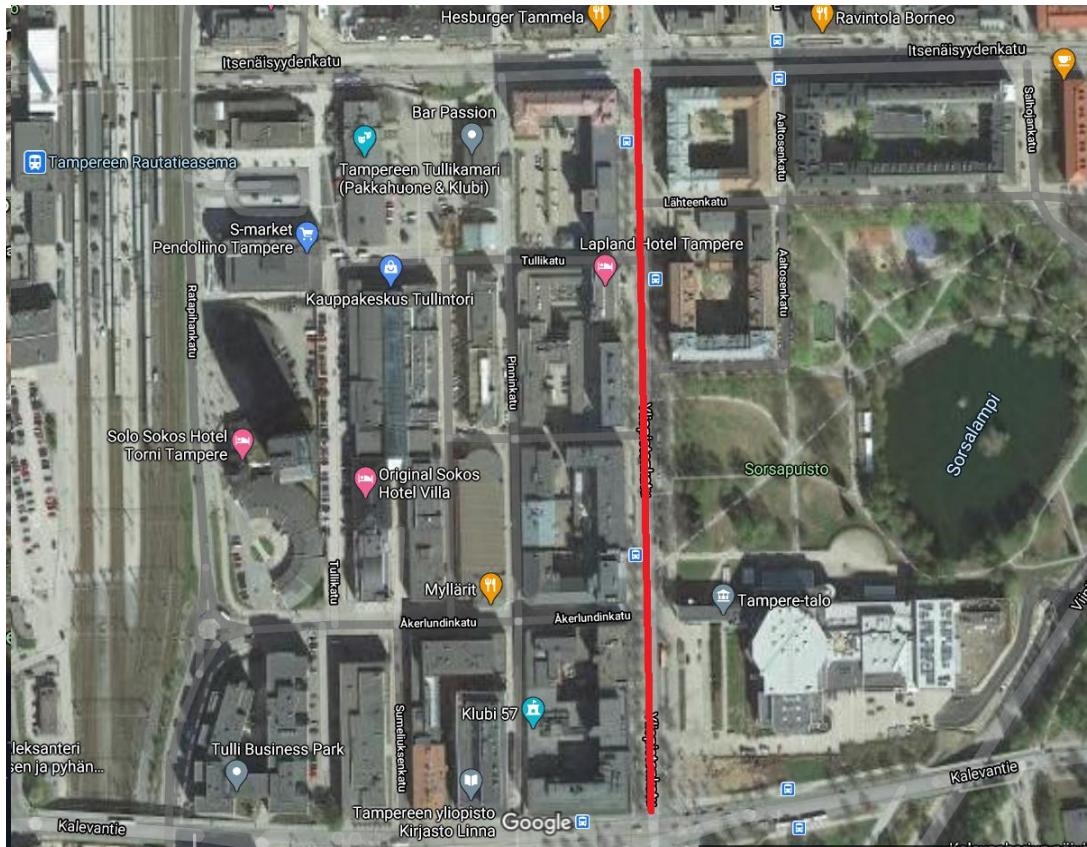
Saskaņā ar Tampere pilsētas stratēģiju, infrastruktūras projektu plānošanā, izstrādē un būvniecībā investīcijas tiek ieguldītas inovatīvos risinājumos un iepirkumos, kā arī aprites ekonomikas veicināšanā.

Stratēģijas īstenošanai nepieciešami atbildīgi, atvērti, bet arī drosmīgi jauni darbības veidi.

Pilsētai būtu jāmaina attieksme pret pārstrādāto materiālu izmantošanu piemērotās vietās. Vietās saskaņā ar iepriekš aprakstīto ikgadējo infrastruktūras būvniecības plānu attiecīgā gadījumā ir jāizpēta iespējas aizstāt neapstrādātas zemes un akmens materiālus ar otrreizēji pārstrādātiem materiāliem.

Pasākumu pakete 3.6	Infrastruktūras būvniecība	Laika grafiks	Atbildība
135	Visu lielāko projektu objektu dizainā materiāliem tiks noteiktas emisiju samazināšanas prasības. Emisijas samazināšanas prasības tiks noteiktas atbilstošām pozīcijām (ekipējums, loģistika) lielo reģionālo būvniecības projektu konkursu procedūrās	2020-21	Pilsētvides izbūve un uzturēšana
137	Tiks paaugstināta zemes masu izmantošanas efektivitāte infrastruktūras būvniecībai un samazināts tās transports, ieviešot zemes masu bilances politiku, lai palielinātu zemes masu pārstrādi (zemes masu banka, zemes masas koordinators un pilsētu plānu zemes masas analīze). Zemes masu koordinators sāks darbu un reģionālā sadarbība tiks atrisināta 2020.gadā	2020-21 2021-25	Pilsētvides izbūve un uzturēšana, detalizētā plānošana, visaptveroša plānošana, ilgtspējīga pilsēta
142	Publisko ielu un parku zonu projektā un būvprojektā vienmēr tiks izvērtēta reģenerēto materiālu izmantošanas iespēja. Reģenerēto materiālu izmantošana tiks vērtēta gan emisiju samazinājuma, gan izmaksu ziņā. Ielu plānos tiks pārieti uz divu alternatīvu risinājumu modeli, kur strukturālajos slāņos galvenokārt tiks izmantoti otrreizēji pārstrādāti materiāli, ja tādi ir pieejami, un sekundāri akmens sasmalcināšana. Būvlaukumi, kuros izmanto reģenerētus materiālus, tiks kartēti un uzskaitīti katru gadu. Reģenerēto materiālu izmantošana tiks pilotēta, piemēram, Hiedanrantā. Tiks noskaidrots, vai reģenerētos materiālus varēs izmantot Sammon valtatīe velomaršruta pagarinājuma daļā.	2020-29	Pilsētvides izbūve un uzturēšana, ilgtspējīga pilsēta, Hiedanrantas attīstības programma, Hiedanrannan Kehitis Oy

SAŠAURINĀJUMI

Darbību sākumpunkti:

Neskaitāmi piloti un tehniskās iespējas.

Licencēšana nodrošina vairākus jaunus risinājumus.

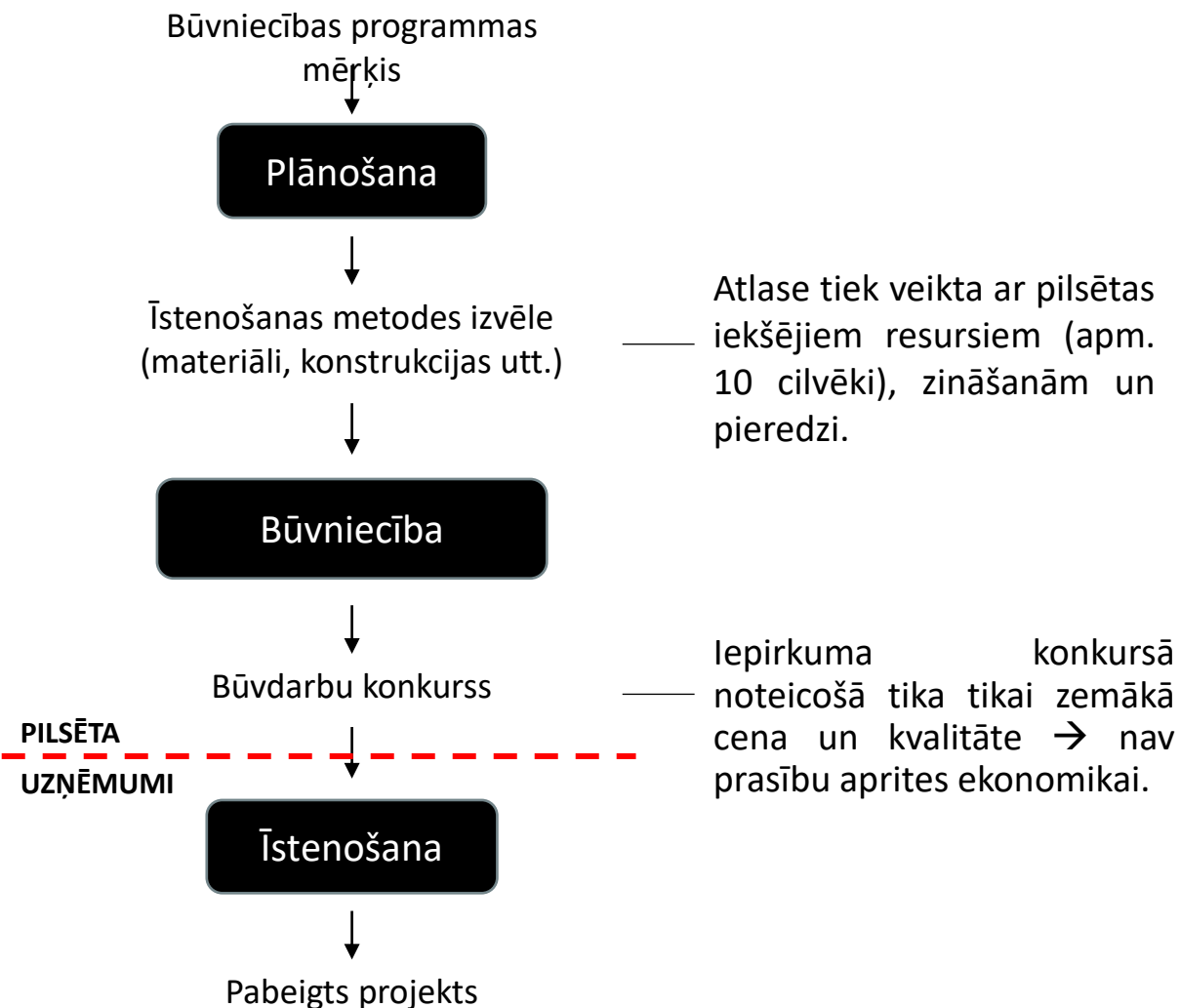
→ Kāpēc aprites ekonomikas risinājumi nav izplatīti nozarē?

→ Publiskais iepirkums kā vājā vieta!

Vispārīga informācija par pasākumiem:

- Visas aktivitātes tiek veiktas kā daļa no būvniecības programmas ikgadējā iepirkuma: Yliopistonkatu renovācija 2021 (1,6M€)
- Visus rezultātus var dublēt citos galamērķos!

ESOŠAIS IELU BŪVNICĪBAS MODELIS

Kas noteikti jāņem vērā:

Mērķa ielas plānošana, būvniecība un tehniskā definēšana balstās uz pilsētas iekšējiem resursiem, zināšanām un pieredzi.

→ Ja pilsēta pati nav piedalījusies jauna risinājuma pilotēšanā, visticamāk risinājums netiks ieviests.

→ Ja pašiem pilsētas projektētājiem nav zināšanu vai resursu, lai meklētu informāciju un mācības par jaunu materiālu īpašībām vai tehnisko iespēju projektēšanu, tad visticamāk risinājums netiks īstenots?

Uzņēmumu resursiem, zināšanām un pieredzei nav lielas ietekmes → tiem ir tikai minimāla iespēja ietekmēt ielas izbūvi.

D&B DARBĪBAS MODELIS IELU BŪVNICĪBĀ (Yliopistonkatu īstenošanas modelis)

Būvniecības programmas mērķis

Būvniecība

Nepieciešamie priekšnosacījumi

PILSĒTA Iepirkuma konkursi D&B ieviešanai

UZŅĒMUMI

Iepirkums
(esk.dizainu)

Piedāvājumu salīdzinājums
(izvēloties īstenošanas
metodi)

Īstenošana

Pabeigts projekts

Konkursā izmantoti KIEPPI projekta izstradātie aprites ekonomikas iepirkuma kritēriji → lētākā cena nav vienīgais vērtēšanas kritērijs.

Domājot par to, kā ielu var uzbūvēt atbilstoši aprites ekonomikai :

Visu aprites ekonomikas privāto operatoru zināšanas un pieredze (salīdzinājumā ar pilsētas 10 cilvēkiem).

Privātā sektora konkurences joma → konkurence rada "piespiešanu" inovācijām

Kas noteikti jāņem vērā:

1. Dabas resursu saglabāšana
2. Atkritumu samazināšana
3. CO2 emisiju samazināšana
4. Dzīves cikla ilgtspējība
5. Citi vides aspekti
6. Finansiālā ilgtspējība

2. Dod iespēju veikt uzņēmējdarbību atbilstoši aprites ekonomikas mērķiem (atsauksmes no biznesa tikšanās).

+ papildus aprites ekonomikai:

3. Iepirkuma modelis saīsina projekta laiku + samazina papildu/maiņu darbu un atvieglo budžeta plānošanu.

4. Mēs apgūstam efektīvus darbības modeļus un iegūstam informāciju par jaunām tehniskajām iespējām projektēšanā un būvniecībā.

un tehniskā definīcija resursiem, zināšanām un (inikas) loma ir mērķu

pieredzi un spējas, lai mērķus → iepirkums aktīvāko īstenošanu.

YLIOPISTONKATU IEPIRKUMA KRITĒRIJU NOVĒRTĒŠANAS RĪKS

- Vērtēšanas kritēriji Excel, apjomīgā atskaite Excel un iepirkuma dokumentiem pievienots vides plans
- Vērtēšanas kritēriju veidlapā ir dažādi kritēriji pa tēmām (līgumā un ārpus līguma radīto grunts un akmens materiālu izmantošana, pārstrādāto materiālu un otrreizējās pārstrādes asfalta izmantošana un augsnes materiālu transportēšanas attālums)
- Punkti tiek piešķirti atbilstoši izmantoto masu un saražotā CO2 samazinājumam – 30% un kvalitātes punkti 70% cenas
- Apjomīgajā atskaites veidlapā visas līgumā ģenerētās/izmantotās masas tiek novērtētas gan pirms līguma noslēgšanas, gan līguma izpildes laikā, un tas tiek uzraudzīts visa līguma darbības laikā.
- Papildus tiek veikta klientu apmierinātības aptauja, kā arī kritēriji projekta ilgumam un satiksmes neērtībām.

TURPMĀKIE SOĻI

Ar kritērijiem un iepirkuma modeli tika iegūts ekonomiski izdevīgākais UN ambiciozākais piedāvājums

Līdzizstrāde prasīja daudz laika un resursu – tika iesaistīts milzīgs cilvēku skaits

D&B modeļa un vērtēšanas kritēriju izmantošana būvniecības līgumā pilsētai bija jaunums, taču pieredze bijusi laba

Tirgus dialogs ir svarīgs dialoga rīks saistībā ar iegādi/jaunu attīstību

Objekts tiks pabeigts 2022. gadā, un jau tiek plānoti nākamie objekti → izstrādāti kritēriji, lai darbuņēmējam būtu vēl mazāks risks

Pilsētas vadībai ir MILZĪGA loma pārmaiņu veicināšanā

Godalgots risinājums: valsts aprites ekonomikas attīstības balva un goda raksts Procura+ AWARDS

PALDIES!

Projektu vadītāja

Karoliina Tuukkanen

karoliina.tuukkanen@tampere.fi

tel. +358 41 7301710